

Похід

Еміль Верхарн

Переклад: Микола Терещенко

З своїм котом і вірним псом,
З усім своїм сумним добром,
На битий шлях виходить люд,
Що п'є щодня дощовий бруд,
Вдихає вітер, курить дим.

І нічого чекати їм,
Хіба що вирушить на битий шлях
Вечірньою порою.

І в кожного над головою
У хустках з візерунком на краях,
Що їх підтримують нужденною рукою
Вони на вигнутих ціпках,
У кожного десь бовваніє
Загорнута в дрантя надія.

Юрбою люди звідси йдуть
Щодня в свою далеку путь.
А там, де мріє голий бір,
Чорніє постійний двір,
Гризуть кутки там пацюки
І миші.

Рипить серед лісної тиші
В старім шинку іржавий дах,
А над обдертою стіною
Звелась заляклою рукою
Залізна вивіска, мов жах.

Тут люди страхом оповиті:
Тремтять і хрестять, сумовиті,
Свою біду;
Тут люди не огонь несуть,
Дві чорні головні кладуть

Вони в душі хрестом.

Тут люди оповиті страхом.
В церквах погас огонь лампад,
І ладан стигне темним прахом,
І часом лиш троянди запашні
В порожню нішу падають сумні
До гіпсових колін Христа.

Бояться люди тіней у полях,
І місячного сяйва у ставках,
І мертвих птиць коло дверей;
Боїться люд самих людей.

Вони повільні тут і кволі,
Без сили, без пуття й без волі,
Хоча й уперті на виду;
Вони, скнарюги, злидарюють
І на шаги вони рахують
Своє нещастя і нужду.

З своїм котом і вірним псом,
З старою птицею ручною,
З єдиним — жити б лиш — добром:
Пить лихо й дихати злобою, —
Вони, натовлені, з ціпком,
Ідуть гуртом,
Покинувши свої барлоги,
Кудись у безвість без дороги.

А матері біля спідниць
Ведуть обірваних дітей;
Старі діди, схилившись ниць,
Вдивляються зіницями очей
Останній раз у марево жахливе,
У свій страшний, нужденний край.
Де тільки град, вітри і зливи,
Де землю гриз неурожай.
І поруч юнаки ідуть,
І в їхніх очах каламуть,
І руки висохли у них,

А в їхніх душах мовчазних
Немає більше поривань
До сонця, волі та змагань
За кращий і щасливий час.
Вони безсилі встати враз
І розчавити долі хіть,
І гнівом смерть зустріть.
Людей жахних, людей полів
Нещастя душить без жалів.

І їх візки, і біди їх
Хитаються серед доріг,
Під зойк, і вигуки, і стук
Стираючи камінний брук:
Одні, обідрані, немов скелети,
Стрясають дзвінко амулети,
Що на голоблях їх висять;
А ці обіддями риплять,
Мов цебра у колодязях;
На інших — ліхтарі, мов стяг.

І коні
У розгоні
Трясуть дрантя полудрабків гнилих;
Погоничі пильнують коло них,
Хвилюються і лаються щосили,
Аж їм тугі понапинались жили,
І кидають жахні
Камінням по стерні
У чорну птицю їхньої недолі.

Тут люди кволі,
Нещасні, гноблені та голі.

І череди обдерті та худі
Ідуть пісками по сльоті.
Їх також гонить клятий голод,
Порожні ясла, лютий холод,
Їх б'є біда, січе нужда:
Баранчики, що топчуться в гною,
Бики, що кличуть смерть свою,

Корови, зморені від згаги,
З порожнім вим'ям, наче фляги.

І так худоба й люди йдуть
Старими битими шляхами,
Простягшись у далеку путь,
Мов прірва над світами;
Ідуть гуртом у далечінь,
Кленуть недолю навісну,
Минають хащі у лісах,
І спочивають в цвинтарях;
Щодня ідуть, плетуть узли
Жахних доріг серед імлі,
Зимою, влітку, восени, весною
Бредуть завжди нужденною юрбою
Із долини у долину.

А ген з-за обрію встає,
Під небом темним дивно виграє
Своїм чолом — фавором осяйним,
З ссавцями чорними і запальним диханням,
Підвівшись над людським стражданням,
Велике місто марев і облуд,
З заліза й мармуру, і з сяйвом золотим.
— Мов спрут.

Джерело: Державне видавництво художньої літератури, Київ, 1946.

Переклад: Микола Терещенко